N°. 24. Donderdag 15 Juni 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

Geldelijke Verantwoording over 1910 van het Hoofdbestuur der Ver. „Oost en West".

Baten.

1 Januari 1910 . . . . . Saldo in kas	f 897.26
1. Contributie van leden in administratie b/h. hoofdbestuur	„ 1347.—
2. Idem van de Afdeelingen	„ 1838.—
3. Aan verkochte propaganda boekjes . .	„ 77.71
4. Bijdrage aan de telephoon	„ 79.50
5. Huishuur	„ 750.—
6. Subsidie van de Regeering	„ 3000.—
7. Baten van het Koloniaal Weekblad . .	„ 574.—
8. Rente	„ 115.65
9. Terugbetaling van belastingpenningen .	„ 77.01
10. Opbrengst van onbruikbare en overtallige goederen	„ 7.50
11. Saldo bij den correspondent te Suriname	„ 12.34
12. Opbrengst van den verkoop van twee certificaten n. w. s.	„ 1806.17
Totaal . . .	f 10082.14

Lasten.

1. Ten behoeve van het Koloniaal Weekblad	f 3497.10
2. Ten laste van het Informatie-bureau . .	„ 2373.58
3. Toelagen aan secretaris en penningmeester	„ 200.—
4. Onkosten inning van contributiën . . .	„ 97.68^5
5. Aflossing der geldleening	„ 150.—
6. Aan de waterleiding, telephoon en gas .	„ 258.40
7. Ten behoeve der propaganda	„ 550.01^5
8. Diverse uitgaven	„ 43.37
9. Schrijfbehoeften	„ 100.92
10. Onderhoud en Loonen	„ 122.91^5
11. Huishuur	„ 699.96
12. Inrichtingskosten	„ 17.25
13. Drukwerken	„ 97.77
14. Aan het Studiefonds	„ 50.—
15. Aan het Ondersteuningsfonds	„ 50.—
16. Reis- en verblijfkosten	„ 161.87^5
17. Bijdragen aan tentoonstellingen . . .	„ 110.05^5
Saldo in kas te Suriname	„ 14.21^5
Saldo in kas	„ 1487.03^5
Totaal . . .	f 10082.14

Balans.

Activa.

1 Obligatie n.w. schuld nominaal f 1000 à 92½ %	f 925.—
4 maanden rente van Idem	„ 10.—
229 Aandeelen „Boeatan" nomin. groot f 11450	pro memorie
Saldo in kas bij het Hoofdbestuur	f 1487.03^5
Saldo in kas bij den correspondent te Suriname	„ 14.21^5
Nog te innen contributiën na afschrijving der dubieuse posten	„ 93.50
Inventaris na afschrijving van ± f 25 %. .	„ 466.50
Totaal . . .	f 2996.25

Passiva.

Nog te betalen aan de geldleening oorspronkelijk groot f 5000	f 1200.—
Saldo kaptaal rekening op 31 December 1910	„ 1796.25
Totaal . . .	f 2996.25

TOELICHTINGEN.

Blijkens de verantwoording over het jaar 1909 bedroeg de kapitaal-rekening op 31 December 1909 f 3228.60. De verantwoording over het jaar 1910 geeft op dat tijdstip hiervoor f 1796.25 aan, alzoo een verlies aantoonende van f 1432.35.

De oorzaken hiervan zijn de navolgende:

Ten behoeve van Het Kol. Weekblad moest per week f 37.50 bijgedragen worden in de exploitatiekosten, of in totaal f 1950.

Om deze uitgaaf te kunnen bestrijden moesten 2 certificaten n.w.s. worden verzilverd, waartoe bij de Hoofdbestuursvergadering en de Algemeene Vergadering machtiging werd verleend.

In verband hiermede, verminderde de 4 maanden rente met f 20, terwijl door de afschrijving van ongeveer 25 % op de getaxeerde waarde van den inventaris het kapitaal met f 154.50 terugging en het bedrag der nog te innen contributies f 149.50 minder aangeeft.

In het geheel verminderde het kapitaal dus met f 1850 (balanswaarde van 2 certif. n.w.s.) + f 20 + f 154.50 f 149.50 = f 2174.

Daar staat echter tegenover het saldo bij het Hoofdbestuur f 589.77½ en dat te Suriname f 1.87½ meer bedraagt, terwijl het saldo schuld der geldleening met f 150 verminderde.

Alzoo komt in mindering van het bedrag ad f 2174, f 589.77½ + f 1.87½ + f 150 = f 741.65 of zooals in den aanhef dezes is gezegd f 2174 — f 741.65 = f 1432.35.

w. g. A. A. C. HARTING.

Rapport der Verificatie-Commissie.

Ons kwijtend van de ons in Uwe Algemeene Vergadering van 9 Juli 1910 verleende opdracht, hebben wij de eer te berichten, dat wij de rekening en verantwoording over 1910 hebben nagezien, met de daarbijbehoorende justificatoire bescheiden, voor zoover ons die zijn voorgelegd, vergeleken en akkoord bevonden.

Ofschoon wij niet onopgemerkt willen laten, dat verschillende uitgaven zijn gedaan, die niet in de gepubliceerde begrooting voorkomen, noch voor zoover uit de gepubliceerde notulen der Algem. Vergadering van 9 Juli blijkt, nader, overeenkomstig art. 16 van het Huishoudelijk Reglement, zijn toegestaan, zijn wij van oordeel, dat goedkeuring van bedoelde uitgaven alsnog door ons mag worden aanbevolen, zoodat wij aan Uwe vergadering in overweging geven de rekening en verantwoording goed te keuren en het Hoofdbestuur onder dankbetuiging te déchargeeren voor het gevoerd beheer.

Ter toelichting onzer opmerkingen teekenen wij aan, dat 't totaal van uitgaven, bij de begrooting geraamd op f 3652, in de Alg. Verg. van 27 Nov. 1909 met f 1312.50 is verhoogd, wegens toelagen aan de uitgevers van het weekblad tot ultimo Aug., en nader in de vergadering van 9 Juli 1910 met f 637.50, wegens verdere toelagen voor dat weekblad tot ultimo December, terwijl in diezelfde vergadering mede werden toegestaan f 25 voor de tentoonstelling van huisvlijt te Scheveningen, f 50 voor bijdrage aan het Oranje Kruis (waarbij echter werd medegedeeld, dat de bedoeling van het Bestuur was deze uitgave en andere van dien aard te bestrijden uit het Ondersteuningsfonds, terwijl van de afdeelingen daarvoor reeds eene geldelijke hulp van f 50 was toegezegd.

De geauthoriseerde betalingen zouden dus f 5677 hebben bedragen, terwijl, ongerekend de verschuldigde aflossing op de geldleening, f 8430.89 werden uitgegeven of f 2753.89 méér. Dit belangrijke verschil vindt voornamelijk zijne oorzaak in den post van f 2373.58 kosten van het Informatiebureau, waarvoor in de begrooting niets was uitgetrokken, en vòorts in de als memoriepost opgebrachte kosten van propaganda, waarvoor f 550.01½ zijn uitgegeven.

Behalve de bijdrage voor de tentoonstelling van huisvlijt te Scheveningen, waarvoor goedkeuring van de Alg. Verg. werd gevraagd, zijn nog f 25 en f 60 bijgedragen aan tentoonstellingen te Leiden, en van het Groene Kruis (te Utrecht), waarvoor zulke goedkeuring niet werd gevraagd, en werd in het Jaarverslag (K. W. 1911) ook nog melding gemaakt van bijdragen aan het Multatulifonds en aan eene tentoonstelling te 's-Gravenhage, welke echter niet als uitbetaald schijnen te zijn verantwoord.

Gelukkig stonden tegenover deze overschrijding der begrooting van uitgaven buitengewone ontvangsten, waarop niet gerekend was, als:

Subsidie van de Regeering . . . . . f 3000.
en restitutie van de in 1909 betaalde belasting ad . . . . „ 77.01
terwijl de op f 2395 geraamde gewone ontvangsten niet minder dan f 4289.36 opbrachten.

Tengevolge van een en ander is het nadeelig verschil tusschen baten en lasten van het dienstjaar, dat bij de begrooting op f 1257 was geschat, ten slotte beperkt gebleven tot f 1064.52.

Wanneer wij daarbij voegen:

f 63.83 wegens nadeelig koersverschil op verkochte effecten;

f 154.50 afschrijving op de waarde van den Inventaris; en

f 149.50 mindere taxatie van nog uitstaande contributiën,

dan komen wij tot het cijfer van f 1432.35 waarmede het kapitaal der Vereeniging is teruggegaan van f 3228.60 op 1 Januari tot f 1796.25 op 31 December 1910 volgens de Balans.

Tegenover verliezen in 1908 en 1909 van resp. f 805.24 en f 1356.78 is de finantiëele uitkomst over het afgeloopen dienstjaar dus nog eenigszins ongunstiger geworden, doch volgens mededeeling van den heer Penningmeester, wien wij gaarne hulde brengen voor zijne nauwkeurige administratie, schijnt voor het loopende jaar met grond, door verbetering in de exploitatie van Het Koloniaal Weekblad, een minder ongunstig resultaat te mogen worden tegemoet gezien.

De Commissie van Verificatie:

w. g. FOKKER.
„ J. H. ANDRIES.
„ W. VAN DER ZIJL.

's-Gravenhage, 22 Mei 1911.

Verslag van het fonds tot bijstand, opvoeding, en leiding van in Nederland studeerende jongelieden over het jaar 1910.

Met terugzicht op het verslag van het fonds over het jaar 1909, Koloniaal Weekblad van den 28en April 1910 No. 17, waarbij als kassaldo *f* 257.95 werd aangegeven, zij medegedeeld, dat gedurende het jaar 1910 hierin de volgende wijzigingen zijn gekomen:

Aan den secretaris van de Studie-commissie werden ter nadere verrekening verstrekt *f* 300.—.

Gedurende den loop van 't jaar werden van af den 1en Maart 1910 door den secretaris van het fonds uitgegeven:

voor diverse administratieve benoodigdheden	*f* 51.17
Zoodat op ultimo December 1910 aanwezig was:	
Bij den penningmeester	„ 7.95
Bij den secretaris v/d Studie-commissie	„ 248.83
Totaal	„ 307.95
Saldo op 1 Januari 1910	*f* 257.95
1 Maart ontvangen van den penningmeester van het Hoofdbestuur	„ 50.—
Totaal als boven	*f* 307.95

Het saldo in kas van het fonds bedraagt dus op 1 Januari 1911 *f* 248.83 + *f* 7.95 = *f* 256.78.

's-Gravenhage, 1 Januari 1911.

w. g. A. A. C. HARTING
Penningmeester.

Een verdediging van ons Koloniaal beleid.

In de N. Rott. Crt. lezen wij onder dit opschrift:

Ter voldoening aan een door den Rijksdag kenbaar gemaakt verlangen heeft het Duitsche koloniaal bestuur onder dagteekening van 25 Februari l.l. een memorie openbaar gemaakt, betreffende de vraag, onder welke nieuwe wet en welke mate een kolonie door het moederland kan worden belast met de kosten van oorlogen en expedities in het gebied der kolonie gevoerd. Met het oog op de jeugd der Duitsche koloniën sprak het van zelf, dat de regeering voor het antwoord op de gestelde vraag haar licht zou trachten op te steken bij de langere praktijk op koloniaal gebied van andere mogendheden. Zoo wordt dan ook het Spaansche, Portugeesche, Nederlandsche, Belgische, Noord-Amerikaansche, Italiaansche, Fransche en Engelsche stelsel door de regeering besproken. Kennelijk echter met de tendens om argumenten te vinden voor haar wensch de bedoelde kosten te brengen ten laste van de moederlandsche schatkist, teneinde de economische ontwikkeling der koloniën zooveel mogelijk te bevorderen, en het kapitaal niet door zware koloniale heffingen van deelneming aan de koloniale ondernemingen af te schrikken. Althans de wijze waarop ons eigen koloniaal stelsel wordt besproken, geeft den indruk van te zijn een tendentieus betoog dat in zijn feitelijke grondslagen hoogst gebrekkig en onjuist is. Toch heeft de regeering, blijkens een opmerking van den vertegenwoordiger van het kolonieland ter jongste zitting van het Institut International Colonial te Brunswijk gehouden, de memorie voorgesteld als een model van vergelijkende koloniale studiën. Dit heeft den hoogleeraar G. K. Anton te Jena, die reeds meermalen uitnemende studiën aan ons koloniaal beleid en onze koloniale historie heeft gewijd, aanleiding gegeven tot een scherp artikel in de Kreuzzeitung, waarin hij onze koloniale politiek tegen de averechtsche beschouwingen der Duitsche regeering verdedigt. Dat de memorie een historische vergissing maakt, om het voor te stellen alsof de O. I. Compagnie ten slotte onder den druk der militaire uitgaven zou zijn te gronde gegaan, in plaats van onder de economische „Miszwirtschaft", die haar in den lateren kenmerkte, wil prof. Anton haar niet te zwaar aanrekenen. Erger is het, dat zij, na een herinnering aan de Indische batige saldo's uit vroeger jaren, in verband met den Atjehoorlog, de dekking van de chronis eene deficittes van onze Indische begrooting door 't moederland bewijst, dat dit laatste in werkelijkheid de kosten van leger en vloot in Indië te zijnen laste neemt.

Hiertegenover herinnert prof. Anton aan mr. van Deventer's betoog, dat van 1831—'77 het moederland 649 millioen gulden meer uit Indië trok dan het voor de kolonie uitgaf, een bedrag meer dan voldoende om er de kosten van den Atjeh-oorlog en de verdere expedities der laatste jaren volledig uit te betalen. En wat de deficittes der latere jaren betreft, deze kunnen stellig niet zonder meer als gevolgen van de kosten voor leger en vloot worden voorgesteld. Een reeks van productieve uitgaven voor bevloeiingen, spoorwegbouw, havenaanleg enz., die elders uit leening plegen bestreden te worden zijn uit de gewone middelen bekostigd. En bovendien is in de latere jaren met kracht de hand geslagen aan de economische en sociale ontwikkeling der Inlandsche bevolking en zijn belangrijke sommen besteed voor het onderwijs.

Van deze nieuwere ontwikkeling onzer koloniale politiek maakt de memorie met geen woord melding. Zij verklaart het deficit alleen uit militaire uitgaven, spreekt van merkbare stijging daarvan en van „klimmende ontevredenheid, die den wetgever van het moederland dwingt bedacht te zijn op ingrijpende hervormingen, waarvoor het echter tot dusver aan middelen ontbreekt."

Prof. Anton ziet in deze geheel onjuiste voorstelling van zaken een nieuw bewijs voor de in Duitschland nog overheerschende opvatting, die onze Oost nog steeds blijft bezien in het licht van den Max Havelaar, en zich niet ontziet om uit de tweedehandsbronnen meeningen te putten, welker onhoudbaarheid kennisneming van de rijke Hollandsche litteratuur over onze koloniën zou hebben kunnen aantoonen. Prof. Anton acht zich te meer verplicht om tegen dit regeeringsstuk ernstig in verzet te komen, omdat, zooals hij schrijft, het valsche licht waarin hier het koloniaal bestuur van een bevriend land wordt geplaatst door het Reichskolonialamt, moeilijk zal kunnen vergrooten de sympathieën die Duitschland elders bezit.

Men kan prof. Anton slechts erkentelijk zijn voor dit krachtig en warm gesteld woord van protest en de hoop uitspreken, dat het bij de behandeling van de regeeringsmemorie in den Rijksdag moge blijken niet vergeten te zijn.

Uit de O.-I. Mail.

Cholera en pest blijven nog altijd op Java heerschen. Van eerstgenoemde ziekte komen gedurig hier en daar gevallen met doodelijken afloop voor; Semarang moest weder besmet worden verklaard.

Omtrent de pest luiden de laatste telegrammen, hier bij het Departement van Koloniën van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië d.d. 12 en 13 dezer ontvangen:

„Afdeeling Malang: 10 dezer 9 gevallen, waarvan 4 dooden. 11 dezer 2 gevallen, die doodelijk waren. 12 dezer 8 gevallen waarvan 5 dooden.

Van de lijders van vorige dagen overleden er resp. nog 1, 3 en 2.

Soerabaja en Madoera geen gevallen.

Kediri één geval dat doodelijk was.

Dagberichten betreffende Madioen worden gestaakt."

Geregeld wordt overal, waar noodig, voortgegaan met het nemen van maatregelen om verspreiding der ziekte tegen te gaan.

De rattenvangst schijnt echter dikwijls tot ergerlijke praktijken aanleiding te geven. Zoo lezen wij in de N. Soer. Crt. van 14 Mei j.l. onder het opschrift **eknoei:**

„Het rattengeknoei, het geknoei met staarten van gevangen ratten, het verkwanselen daarvan, begint het hoofd op te steken. Er wordt al een levendige rattenstaarten knoeihandel gedreven. De eene loerah betaalt de premie uit, de andere vertikt het, steekt die waarschijnlijk in eigen zak. Stemmen gaan er op over die knoeigeschiedenis. Goede maatregelen zijn genomen om de pest — mocht zij zich in deze plaats vertoonen — te bezweren. Maar krachtige maatregelen moeten worden genomen om dat ellendige geknoei te beletten.

Het knoeisysteem is hier vooral zoo van dien aard, dat men zich er dood aan kan ergeren.

En het is nog de vraag, of de gevangen ratten wel gedood worden. De Inlandsche jongens doen het nu om de staarten en ik betwijfel het ten zeerste of die knapen de groote, vieze waterratten — kanjers van beesten soms — durven dooden. Het gaat gewoonlijk zoo: die op katten gelijkende beesten worden ergens gelokt. Zijn ze daar, waar ze wezen moeten, dan worden ze eerst gemarteld met puntige ijzeren voorwerpen. Zijn de beesten op vele plekken doorstoken — nog lang niet dood — dan worden ze door de jongens los gelaten. En daar nu voor de staart een premie wordt uitbetaald, snijden of kappen de Inlandsche bengels de staarten af en laten de staartlooze beesten vrij. Dat heb ik gezien en de oude loerah van kampong Bedagang — in kennis gesteld met dat feit — heeft nog niets gedaan om de Javaansche kampongkinderen te wijzen op het verkeerde hunner handelingen.

Daar komt in De Locomotief in een ingezonden stuk een mijnheer X. vertellen, dat in de afdeeling Grobogan voor elke rat 1 cent wordt uitbetaald, terwijl in andere, omliggende afdeelingen $2\frac{1}{2}$ voor één rattenstaart wordt betaald. Aan tus-

...chenpersonen worden de staarten voor 1½ en 2 c. ...n 2½ cent uitgekeerd.

Knoeien is het dus en tot dusver wordt nog niet krachtig daartegen opgetreden."

Rijstschaarschte. — Door het Bat. Nieuwsbl. werd reeds meermalen gewezen op den allertreurigsten toestand der rijstvelden in Tangerang en Krawang. Het blad van 13 Mei j.l. komt hierop nog eens terug, o.m. zeggende:

„Het heden verschenen maandrapport nopens den stand der voedingsmiddelen bevestigt onze mededeelingen ten volle. Wij lezen daarin onder Batavia:

In de afdeeling Tangerang is de padi op eenige petaks in de kampongs Saga, Babakan en Leuweung gedé (Boemiajoe) door de droogte verschroeid.

In de afdeeling Buitenzorg had het gewas hier en daar te lijden van insectenplaag, terwijl in de afd. Krawang, voornamelijk in het district Rengasdengklok, het gewas van de droogte te lijden had; ook in het onderdistrict Tjiasem van de Pamanoekan- en Tjiasemlanden zal een groot gedeelte van den aanplant mislukken door gebrek aan regen.

Met het oog op de groote uitgestrektheid der onbewerkte rijstvelden in de afdeeling Krawang, totaal 22323 bahoes of 21 pCt., terwijl elders in de afdeeling bij geringen regenval ook een belangrijk gedeelte van het te velde staande gewas zal mislukken, is het noodig de aandacht daarop gevestigd te houden, al wordt het voorshands niet urgent geoordeeld om voorzieningen te treffen.

Het maandrapport waarin dit te lezen staat, is opgemaakt onder ultimo Maart. Wéér heeft men dus anderhalve maand noodig gehad om de voor dat rapport ingezonden gegevens persklaar te maken. Maar welk nut hebben dan toch dergelijke publicaties, als ze niet anders weten te geven dan mosterd na den maaltijd?

Nog wat: Ultimo Maart werd het niet noodig geoordeeld om voorzieningen te treffen. Nu, anderhalve maand later, zijn voorzieningen urgent. Wat is in die richting gedaan?" vraagt het blad.

Een nieuwe Cultuurwerkwijze. — De heer F. J. van den Dungen Bille te Krisik in het district Gandoe sarie beweert een nieuwe cultuurwerkwijze te hebben gevonden.

Hij gebruikt, zegt het Soer. Hand., voor het bedekken van den grond „tapak liman", die zich over den bodem uitbreidt, het onkruid verstikt en afspoeling van de humus belet. Het tuinonderhoud wordt er sterk door vereenvoudigd. Er zijn proeven genomen op vlak en op heuvelachtig terrein, en overal met succes, lezen wij.

De bibit van tapak liman is volgens den heer v. d. Dungen Bille bij duizendtallen te vinden, o.a. langs de groote wegen, tusschen het andere onkruid in.

Het planten geschiedt op dijkjes rondom de koffie, of rubberboomen. Wel geeft de tapak liman geen groene bemesting, maar de rottende onderste bladeren hebben hetzelfde effect.

De heer v. d. Dungen Bille vraagt als renumeratie voor het invoeren van de tapak limancultuur één gulden per bouw.

Verschillende koffie-administrateurs getuigen, dat het wenschelijk is, in het groot proeven te nemen.

Thee op Sumatra. De eerste maatschappij, die theeondernemingen op Sumatra zal aanleggen, is er. Bij de Jav. Ct. vinden wij gevoegd de statuten van de naamlooze vennootschap Sumatra Thee-maatschappij, werkende met een kapitaal van *f* 500,000, waarvan voorloopig wordt uitgegeven *f* 350,000. In de maatschappij wordt deelgenomen door bekende huizen en personen, die rechtstreeksch of zijdelings belang hebben bij de ontwikkeling der theecultuur op Sumatra. Wij noemen: Tiedeman & van Kerchem, de Internationale, Geo Wehrij & Co., John Peet & Co., The Java Investement Loan and Agency Ltd., verder de heeren O. van Vloten, Mr. G. Vissering, E. A. Zeilinga, G. Ramsden (uit Ceylon), J. W. Reuschenbach, S. de Kanter, W. C. Mooijen, C. H. Driessen, J. M. L. Bohl, mr. F. H. Gerritsen, K. A. R. Bosscha, J. E. van Polanen Petel, Jkhr. A. A. A. Ploos van Amstel, P. J. Sterhan, H. E. Beuker, T. A. F. de Bruine, Tan Tek Hajj en Tek Goan Lie.

De directie der vennootschap wordt gevoerd door de firma Tiedeman & van Kerchem, terwijl tot commissarissen zijn benoemd de heer E. A. Zeilinga, O. van Vloten en F. Neumann.

De opheffing van afdeeling B. — Naar wij vernemen heeft het bestuur der Indische Universiteitsvereeniging een rekest ingediend aan den gouverneur-generaal, met verzoek het daarheen te leiden, dat de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III gehandhaafd zal blijven.

Dit rekest moet gemotiveerd zijn zoowel met feiten, waaruit blijkt, dat het optreden der zoogenaamde „schiftingscommissie" verscheidene candidaten heeft afgeschrikt — naar men weet, bestond die commissie grootendeels uit tegenstanders der afdeeling B. — als met een berekening, welke aantoont, dat de handhaving van de Afdeeling B. nog goedkooper zal zijn dan het uitzenden van indische jongelui met een kleine studiebeurs naar Holland.

Naar wij verder vernemen, heeft genoemde vereeniging haar rekest gelijktijdig ingediend aan de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Een nieuwe rijstpellerij. — Naar het Soer. Hand. verneemt zal een japansche firma binnenkort een rijstpellerij van zeer groote capaciteit oprichten in het district Kalibaroe bij Banjoewangi. Het bestuur heeft op de aanvraag om grond vóor dat doel gunstig beschikt en de japansche firma voert thans reeds onderhandelingen met eenige industrieelen te Soerabaja en elders voor den bouw der fabriek en de levering der machinerieën.

Roemer Visscher-Vereeniging. In een correspondentie uit Djocja aan de Loc. lezen we het volgende:

Djokja zal ook een afdeeling krijgen van de Roemer Visscher Vereeniging, en dit staat mede in verband met de gestadige uitbreiding van den raad.

Het voorloopig bestuur van de afdeeling Ajokja bestaat uit mevrouw Van Lockhorst als presidente, en mevrouw Ter Horst-De Boer en mevrouw Van de Linde als leden. Hoofddoel van deze afdeeling zal zijn, werk te verschaffen aan werk zoekende dames en verder een pensioen voor hier ter stede werkzame dames te stichten, waar deze tevens gelegenheid zullen vinden zich verder te bekwamen door onderricht in boekhouden, machineschrijven enz.

De Roemer Visscher-Vereeniging zal zeker ook te Djokja nuttig werk kunnen verrichten.

Een Loerah verbannen. — Men meldt het Soer. Handelsblad, dat de wedono van Boeloe'awang dezer dagen een goede vangst heeft gedaan. Sinds geruimen tijd liep het gerucht, dat zich in genoemd district fanatieke Inlanders godsdienstige bijeenkomsten hielden en daarbij tot verzet aanspoorden.

Reeds had een van hen, de profeet, een vrij groot aantal aanhangers gekregen.

De wedono van Boeloelawang vernam van deze bijeenkomsten en stelde een onderzoek in waarvan het resultaat hem aanleiding gaf den onruststokers te arresteeren.

Toen bleek men te doen te hebben met een ontslagen en ongunstig bekend staanden loerah uit Djember.

De man zal thans naar de buitenbezittingen verbannen worden, als gevaarlijk voor de openbare rust.

Vereerend verzoek. Aan dokter Waidin van Djocja werd het vereerend verzoek gericht om ook te Soerabaja in het Javaansch een lezing te houden over pest en cholera.

Aangezien dokter Waidin verbazend veel werk heeft en door te Soerabaja een lezing te houden zijn vele patiënten een paar dagen zou moeten verlaten, terwijl met zoo'n reis naar- en verblijf te Soerabaja natuurlijk veel kosten gemoeid gaan, zou het niet meer dan billijk zijn indien de dokter daarvoor ruimschoots schadeloos werd gesteld, zegt Mataram.

De speciale bedoeling van de lezing toch is om medewerking te krijgen van het volk zoodat, wanneer die ziekten zich opnieuw ergens mochten voordoen, men dan met vereende kracht tegen de verspreiding zou kunnen optreden.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De West van 19 Mei, de aankomst van de „welvaart-commissie" te Paramaribo mededeelende, merkt op:

„Het is niet zoo heel gemakkelijk om aan te geven wat precies de opdracht is dezer commissie.

Het denkbeeld om eene commissie uit te zenden naar Suriname, werd het eerst, meenen wij, geopperd door de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer betrekkelijk de Surinaamsche begrooting voor 1911.

Het geschiedde onder den indruk van de bacovecrisis."

Daarna geeft het blad een overzicht van hetgeen bij de openbare behandeling van genoemde begrooting in de Tweede Kamer over de te benoemen commissie is gezegd en vervolgt aldus:

„Zóó eenvoudig en voorspoedig als de Minister het zich voorstelde is de zaak niet gegaan.

Is dit wellicht de oorzaak, dat in de mededeelingen die in de Nederlandsche Staatscourant en het Surinaamsch Gouvernements-Advertentieblad verschenen over de benoeming der commissie, in het geheel niet meer wordt gerept van de bacovencultuur?

De mededeeling in het Gouv. Adv. Blad van 13 Maart luidde:

„Krachtens machtiging, verleend bij Kon. Besluit, „d.d. 11 Maart 1911 No 45, is, na overleg met den „Gouverneur, eene Commissie benoemd, bestaande „uit de heeren Dr. D. Bos, W. H. Bogaardt en „G. A. Middelberg, leden van de Tweede Kamer „der Staten-Generaal, J. v. Vollenhoven, oud-hoofd„administrateur der Deli-Maatschappij, Mr. Dr. A. „van Gijn, Thesaurier-Generaal bij het Ministerie „van Financiën, D. H. Havelaar, oud-hoofdambte„naar in Suriname, wethouder te Rotterdam, A. A. „ter Laag, oud-notaris te Paramaribo, thans nota„ris te Zaandam, als leden, en Mr. S. J. R. de „Monchy, hoofdcommies ter Provinciale Griffie te „'s-Gravenhage, als secretaris, met opdracht om een „onderzoek in te stellen naar den economischen en „financiëelen toestand der kolonie Suriname en om „van advies te dienen omtrent maatregelen, welke „ter verbetering daarvan behooren te worden ge„nomen.

„Van deze commissie vertrekken de Heeren Dr. „Bos, Van Vollenhoven, alsmede de Secretaris Mr. „De Monchy, vermoedelijk aan het einde van deze „maand uit Amsterdam naar Paramaribo."

In plaats van einde Maart, is de commissie uit Amsterdam vertrokken 29 April. Zij heeft haar reis via New-York genomen.

Wij behooren tot hen die ten zeerste blijven betreuren de beslissing einde December in de Tweede Kamer genomen in zake de bacovencultuur. Het lijkt ons nog steeds een verkeerde politiek om eerst de bestaande orde omver te werpen en dan een commissie te zenden om na te gaan wat gedaan moet worden. Andersom ware o. i. logischer.

Maar daaraan valt nu eenmaal niet meer te veranderen.

De Gouverneur heeft in de jongste openingsrede gezegd, dat het zenden der commissie een bewijs is, dat Nederland wil blijven voortgaan aan de kolonie den steun te verleenen dien zij behoeft. Wij hopen dat die opvatting de juiste zal blijken, en dat de commissie van alle zijden den noodigen steun en voorlichting zal vinden om haar werk zoo vruchtdragend mogelijk te doen zijn."

***

In hetzelfde nummer waarin het blad de aankomst der commissie vermeldt, geeft het, onder het hoofd „T r e u r i g e t ij d i n g", bericht, dat dien dag per mail het bericht was ontvangen, dat de Fruit Company niet alleen besloten had geen financiëelen steun te verleenen voor de bacoven-cultuur, maar ook geen Congo-bacoven wenschte op te koopen.

Volgens hier te lande ontvangen telegrafisch bericht — zie N. R. Ct. van 23 Mei Avondblad D — is deze beslissing nader uitgesteld tot 30 Juni.

De commissie heeft dus ruim den tijd om met den agent der Fruit Comp. te confereeren.

***

Over de in vorige nummers van dit weekblad aangekondigde campagne tegen de Framboesia brengt S u r i n a m e van 9 Mei dit bericht:

„De schitterende resultaten bij yaws verkregen met inspuitingen van Salversan (Ehrlich-Hata 606), hebben er toe geleid dit geneesmiddel in het groot toe te passen in de Yaws-inrichting op Groningen.

Een geneeskundige brigade zal dezer dagen al de verpleegden dier inrichting, 350 in getal, inens inspuiten. Daartoe vertrokken heden de wd. geneesk. Inspecteur, Dr. Koch, met de officieren van gezondheid Flu en De Vries Robles, en den verbandmeester Garnier, naar Groningen. Ook Dr. v. d. Heuvel officier van gezondheid a/b. Hr. Ms. Utrecht ging als belangstellend medicus mede. Hij bleef opzettelijk achter om de kuur mede te maken en zal per Prins Willem zijn schip naar Curaçao volgen.

Eenige leerlingen van de geneeskundige school vergezelden eveneens heden de brigade tot het verleenen van assistentie en in het belang hunner studie, terwijl meerderen zich met de milit. apotheker Heyl erheen begaven.

Voor deze kuur werden per jongste Prins Willem III 412 buisjes Salversan ontvangen uit Europa. De brigade zou vermoedelijk in ongeveer tien dagen gereedkomen met de inspuiting van alle lijders.

Waar de genezing bij toepassing van Salversan binnen tien dagen volgt, terwijl volgens de oude methode zij langen tijd, soms een jaar, op zich liet wachten, hoopt men de inrichting op Groningen, die schatten kost, te kunnen opheffen en in plaats daarvan in het Milit. Hospitaal een eenvoudig doorgangshuis in te richten, waar dan nieuwe lijders, die zich niet meer kunnen ophoopen, de kuur ondergaan.

Ook bestaat het voornemen om een geneesheer aan te wijzen, die op aanvraag zich naar de plantages, waar yaws geconstateerd is, zal begeven om de patiënten in te spuiten.

Waarlijk een zegen, de ontdekking van 606."

D e W e s t hetzelfde onderwerp besprekende, voegt daaraan de mededeeling toe, dat zich bij de behandeling van yawslijders met Salversan in het militair hospitaal, tot dusver t w e e r e c i d i v e n hebben voorgedaan.

Uit het evengenoemd nummer van S u r i n a m e nog dit bericht:

„E e n g e n e z i n g. Men deelt ons het volgende mede. Een Br. Indiër had, zekere symptomen waarnemende, zich in October verleden jaar aan keuring door de lepra-commissie onderworpen en was inderdaad lepreus bevonden. Daarna trok hij zich uit de samenleving terug, maar liet medicijnen uit Indië komen, die hij met onverdroten volharding toepaste.

Dezer dagen nu onderwierp hij zich weer aan de keuring der Commissie, die hem nu vrij van lepra verklaarde."

In verband hiermede verdient de volgende mededeeling in de N. R. Ct. van 9 Juni — Avondblad B — de aandacht van het Surinaamsche bestuur:

„Kapitein Beauchamp Williams en majoor Rost, twee officieren van den Engelsch-Indischen gezondheidsdienst, hebben in de zweren van m e l a a t s c h e n een micro-organisme gevonden en daarmee een vaccine verkregen, dat bij de behandeling van leprozen is toegepast. Majoor Rost heeft ondervinding opgedaan met tien patiënten. Twee hunner zijn hersteld, twee zijn zoozeer verbeterd, dat er van de ziekte alleen nog maar onbeteekenende overblijfselen zijn en de overige zes zijn allen aanmerkelijk verbeterd. Ook kapitein Williams heeft hoogst bemoedigende uitkomsten gekregen."

***

Onder het opschrift „Het nieuwste staaltje van bestuursbeleid" werd in het vorige nummer van dit weekblad een beschouwing van D e W e s t over de inrichting van het nieuwe lichtschip overgenomen. Bij dit stukje teekent Onze West van 17 Mei aan:

„Is de motor in het lichtschip geplaatst om dienst te doen, wanneer het lichtschip op zijne bestemming zal zijn, of was het niet een wijze voorzorgsmaatregel van de autoriteiten in Nederland, om het „stoute stuk zeemanschap" van kapt. Wijsmuller zonder gevaar door dezen wakkeren zeeman te doen volbrengen.

Wij hebben alle reden, het laatste bevestigend te beantwoorden.

Wij zouden haast mede willen gaan met D e W e s t, waar zij die motor n u overbodig acht, doch op de reis van Nederland naar hier was zij o n m i s b a a r.

De uitdrukking „stout stuk zeemanschap" is kapitein Wijsmuller en zijn scheepsvolk door de Nederl. pers nagezonden. En voorwaar!

Een scheepje als „De Suriname Rivier" over te brengen, zal niet ieder zeeman op zich willen nemen en dan nog met zes man scheepsvolk.

Hoe zou het gegaan zijn, wanneer er op de reis een lek was ontstaan of brand uitgebroken?

Zouden die zes man en de kapitein er niet het hachje bij ingeschoten hebben?

En dan spreken we nog niet eens van dén eisch door eene assurantie maatschappij, ter verkrijging van de zekerheid, dat zij haar geld niet roekeloos waagt.

Wij onthouden ons van voorloopig van eenig commentaar."

***

Aan de S u r i n a m e ontleent D e W e s t van 16 Mei het volgende bericht:

„De R. K. Missie verwacht èn voor het onderwijs èn voor de Ziekenverpleging weer nieuwe frissche krachten uit het Moederland.

Met de eerst verwachte mail komen elf Eerwaarde Soeurs van Rosendaal. Onder dezen zijn één hoofdonderwijzeres, twee onderwijzeressen en één onderwijzeres voor handwerken.

Deze nieuwe onderwijskrachten zijn natuurlijk hoogst welkom, daar de scholen in het nieuwe Klooster aan de Verlengde Keizerstraat primo Juni geopend zullen worden.

Met de mail, welke Vrijdag uit Amsterdam vertrokken is, worden drie Liefdezusters van de Congregatie van Tilburg verwacht. Onder dezen is een Apothekeres, die in het hospitaal van Roermond werkzaam is geweest."

***

Volgens een bericht in D e S u r i n a m e r zou aan M r. S. J. V i s s e r, aftredend Procureur-Generaal, met ingang van 1 November een positie bij de Nederlandsche pers zijn aangeboden. In verband hiermede trekt de aandacht de mededeeling in S u r i n a m e van 16 Mei, dat Mr. V i s s e r na zijn aftreden nog eenigen tijd in Suriname blijft als ambteloos burger, om ook van dat standpunt de toestanden aldaar te leeren kennen.

***

Van haren correspondent te Paramaribo bevat de N. R. Ct. van 7 Juni — Avondblad B — onder het opschrift: „Het gele gevaar in Suriname?" een zeer interessante uiteenzetting van de Chineezenkwestie in Suriname.

De „welvaart-commissie" zal goed doen ook tot dit netelige vraagstuk haar onderzoek uit te strekken. Vóór dat de moeilijkheden grooter omvang verkrijgen, moeten er maatregelen getroffen worden.

***

Bij resolutie van den Min. van Kol. is A. J. P. de Lange, ontvanger der registratie en domeinen te Venlo ter beschikking van den Gouverneur van Suriname gesteld om voor den tijd van uiterlijk anderhalf jaar belast te worden met de waarneming van het ambt van hypotheekbewaarder in die kolonie.

***

Op Zaterdag 17 Juni des namiddags te 3 uur, zullen de heeren C. C. Kayser en Dr. J. F. r. Hulk in de algemeene vergadering van het Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap — te houden in de kleine zaal van het Concertgebouw te Amsterdam — eenige mededeelingen doen omtrent hunne expeditie in Suriname. Des avonds om 7 uur wordt er een feestmaaltijd gehouden.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De nieuwe politieregeling op Java. — Met ingang van 1 April 1911 is de voor de bevolking zoo gewichtige nieuwe politieregeling op Java in werking getreden. Daarbij is de titel van schout opgeheven, terwijl den tegenwoordigen titularissen dien van Commissaris van Politie eerste en tweede klas is toegekend.

Op ieder der hoofdplaatsen Batavia, Semarang en Soerabaja, treedt een Hoofdcommissaris van politie in functie, terwijl de reeds aangestelden voorshands met de waarneming dier betrekking zijn belast, om, bij later gebleken geschiktheid, definitief tot dit ambt te worden benoemd.

In het ressort Stad en Voorsteden van Batavia treden, behalve de Hoofdcommissaris, nog 5 commissarissen in dienst (n.l. de vroegere schouten), terwijl deze sterkte wordt aangevuld met 10 politieopzieners met den titel van politieopziener eerste klas en bovendien eenige honderden Europeesche en Inlandsche politieagenten.

Zal door deze gewijzigde formatie en door deze vermeerdering van personeel het Inlandsch publiek in den vervolge voldoende geholpen zijn? vraagt een schrijver in de **Perniagaän** van 1 April 1911 no. 74.

Het antwoord op die vraag, is z. i. vooralsnog moeilijk te geven, waar het feit niet kan worden geloochend, dat het reeds sedert jaren en jaren heerschende stelsel van omkooping der politie, een toestand waaraan de bevolking in allen deele gewoon was geraakt, aan dat personeel zeer belangrijke inkomsten schonk.

Dit verwijt treft natuurlijk niet den tegenwoordigen waarnemenden Hoofdcommissaris van politie, wiens naam gedurende de waarneming dier functiën, voor zoover bekend, steeds ongerept is gebleven.

Kan ditzelfde echter ook van de schouten worden gezegd? vraagt schrijver. En mag men aannemen, dat verhooging van titel en verbetering van positie voor hen voldoende redenen zullen blijken te zijn om hun vroegere manier van handelen prijs te geven, zich te gedragen zooals een correct politieambtenaar betaamt? Schrijver durft deze vragen niet bevestigend te beantwoorden, evenmin als hij voor een plichtmatig optreden van de nieuw benoemde Europeesche en Inlandsche politieagenten zou durven instaan. Daarvoor heeft hij te veel gezien van de actie van dat Inlandsch personeel, dat tot agent verheven wellicht ook zijn schraapzucht zal uitzetten, wanneer niet onder krachtige, doch tegelijk rechtvaardige leiding van den Hoofdcommissaris daartegen dadelijk wordt opgetreden.

Zal deze echter ten volle den toestand van dat personeel kunnen begrijpen? vraagt schr. verder.

Wel is waar heeft hij als oud-officier van het Indische leger in den oorlog met onderscheiding gediend en beschikt hij dus reeds over zekere eigenschappen, die hem in zijne politiefunctie zeker te stade zullen komen, maar om een goed en tactvol Hoofdcommissaris te zijn, moet men behalve over bekwaamheden, ook nog over andere eigenschappen beschikken als: veel geduld, tact om goed te luisteren en uit te visschen enz.

Hoe dit ook zij, een feit is, dat tijdens zijn optreden als waarnemend controleur de Inlandsche bevolking door het ondergeschikt politiepersoneel nog danig geknepen en bemoeilijkt werd. Het laat zich dus aanzien, dat ook bij deze nieuwe orde van zaken de aloude misstanden van opkooperij en dergelijke niet zoo heel spoedig zullen worden opgeheven.

Schrijver hoopt, dat hij zich in deze opvatting vergist. Het zou hem hoogst aangenaam zijn wanneer hij dit later mocht constateeren, doch in afwachting daarvan kan hij niet anders dan zich bepalen tot een hopen en wenschen.

Hooge rijstprijzen in West-Java. — In de **Perniagaän** van 27 Maart j.l. no. 69 wordt vermeld, dat de prijs van de padi (ongebolsterde rijst) te Buitenzorg enorm is gestegen en het zich laat aanzien, dat dit euvel, gezien de gedeeltelijke mislukking van den rijstoogst nog toe zal nemen. Ook in het Krawangsche moet van den oogst niet veel terechtgekomen zijn.

De prijs te Buitenzorg was toen reeds 36 per 10 katti.

Wat zal het einde zijn, wanneer het voornaamste voedingsmiddel van het volk zoo duur blijft?

Roofpartijen zullen niet uitblijven, want de armste mannen in de verschillende dorpen, zullen uit nood de rijst van meer bevoorrechten gaan stelen om vrouw en kinderen niet van honger te doen omkomen. Aldus antwoordt bovengenoemd blad.

De namen der wegen te Batavia. In de **Perniagaän** van 30 Maart 1911 no. 72, wordt eens gewezen op de eigenaardige en onnoodige onnauwkeurige namen van de kampongs en wegen ter hoofdplaats Batavia. Zoo zou o. m. gang Pinangsia slaan op gang „Financiën", met het oog op het Departementsgebouw in die buurt; Embrat moet „Heemraad" beteekenen, als herinnering aan een der invloedrijkste mannen, die destijds dáár zou hebben gewoond.

De kampong Orpa herinnert aan „Europa". De idem Djapat zou Jaagpad zijn. Krekot moet „kerkhof" beteekenen. En zoo zijn er nog vele namen, waarvan de beteekenis gemakkelijk kan worden teruggevonden en verbeterd, meent schrijver.

Een voordeelige Redacteursplaats. — In één der Maleische bladen kan men, volgens de **Perniagaän** van 1 April 1911 no. 74 de volgende advertentie lezen:

WORDT GEVRAAGD

een persoon van Chineeschen landaard, bekend met Redacteurswerkzaamheden, die tevens in staat is op te treden als baas-letterzetter, in de boekbinderij enz.

Beginsalaris *f* 75.— 's maands, hetwelk kan worden verhoogd tot *f* 125.— 's maands.

Zij, die daarop wenschen in te gaan, moeten hunne desbetreffende verzoeken, vergezeld van certificaten indienen aan den administrateur van het blad.

De tegenwoordige Redacteur verlangt met verlof te gaan.

Wanneer met de plaatsing van die advertentie geen Aprilgrap is bedoeld, geeft de schrijver in de **Perniagaän** de Redactie van het bewuste blad in overweging om de uitgifte van haar orgaan maar te staken.

WAT DE CHINEES VERTELT.

In Het Vaderland van Zondag j.l. lezen wij het volgende:

Volgens de jongste opgaven omtrent den loop der bevolking van het Hemelsche rijk, bergt China thans circa 461 millioen inwoners. China heeft derhalve een grooter aantal inwoners dan alle landen van Europa te zamen. De laatste volkstelling geeft voor de voornaamste Chineesche provinciën de volgende uitkomsten: Tsjili 29.4 millioen inwoners, Mandsjoerije 17 millioen, Sjantoeng 38 millioen, Setsjoean 79 millioen, Hoenan 22 millioen, Kiangsi 24.5 millioen en Kiangsoe 29.3 millioen.

Geschil over een grensgebied, tusschen China en Engeland. In de **Perniagaän** van 28 Maart 1911 no. 70 wordt melding gemaakt van een bestaand ernstig geschil over het grensgebied in het Zuiden van de Chineesche provincie Yoennan, dat tot verwikkelingen aanleiding schijnt te zullen geven.

De Engelsch-Indische regeering heeft althans evenals de Chineesche regeering de noodige gewapende troepenmacht naar het terrein in kwestie gezonden.

Zij eigent zich de souvereine rechten toe op het onderhoorige district, dat ten Westen van den berg Koraiko is gelegen en verklaart de troepen te hebben gezonden, teneinde de bestaande onrust te dempen.

De Chineesche regeering heeft de Engelsch-Indische op de hoogte van den stand van zaken gebracht en verklaart, dat de Emmaikarivier de grens vormt tusschen China en Engelsch-Indië, volgens het in het jaar 1897 gesloten contract.

Het thans betwiste terrein behoort aan de eigen hoofden.

Deze en de betrokken bevolking hebben steeds belastingen opgebracht ten behoeve van China, hetgeen door Engeland wordt bevestigd, terwijl zij het gezag uitoefenen namens den Keizer van China, die hen, vanaf de Regeering van Keizer Toa Kwang, beschermde tegen vreemden invloed. De Chineesche regeering is dan ook van meening, dat de Engel-

sche troepen niet zijn gezonden in het belang van rust en orde, doch om te ageeren tegen Tibet.

Men verwacht, dat de Chineesche gezant te Londen op de wederzijdsche terugroeping der troepen zal aandringen.

De viering van het 100-jarig bestaan van Bandoeng, hoofdplaats der Residentie Preanger Regentschappen (Java). Bij gelegenheid van de viering van het 100-jarig bestaan der hoofdplaats Bandoeng, stelt 't daar wonende afd.-bestuur van de Jong-Chineesche Vereeniging **Tiong Hoa Hwe Kwan**, zich voor een liefdadigheidsmarkt te organiseeren, alwaar speelgoed voor kinderen, versnaperingen en andere artikelen zullen worden verkocht, terwijl de opbrengst zal dienen ten behoeve van de te Bandoeng aanwezige school dier Vereeniging.

Men vertrouwt op een ruime opkomst van de elders wonende Chineezen en hoopt dat de genomen moeite niet te vergeefs zal zijn geweest. Ook het Inlandsch element zal aan de feestviering deelnemen. Ieder loerah gaat in zijn ressort rond, met 't doel gelden in te zamelen ter bestrijding der kosten voor het feest.

Natuurlijk vraagt men alleen een bijdrage aan hen die vrijwillig daartoe bereid zijn; er wordt ten deze dus geen dwang uitgeoefend. Toch is er een enkele loerah, die terstond deze gelegenheid weder heeft aangegrepen om zijn eigen zak te spekken door aan het kampongvolk minstens 25 cent per persoon te vragen, volgens zijn zeggen omdat zulks een bevel is van hooger hand en men op den dag van het feest één of twee pakken versnaperingen ontvangt, die gereed zullen liggen op den aloon-aloon te Bandoeng.

Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, meent de schrijver in de **Perniagaän** van 29 Maart 1911 no. 71, dat deze pressie en deze onware voorspellingen niet in het geldelijk belang van het volk zijn. Toch heeft het optreden van den loerah gelukkig aan de zaak zelve geen schade toegebracht, aangezien het volk zich over het algemeen weinig aan zijne praatjes heeft gestoord en men bereid is gevonden vrijwillig 25 cent en meer te geven.

Het is te hopen, dat de ontrouwe loerah, die wel bekend is, zich tijdig zijne onregelmatige handelingen zal berouwen en zal weten te voorkomen, dat hij gesignaleerd wordt als te zijn een Hoofd, dat zijne plichten niet begrijpt. Aldus beslist dit blad.

De Hollandsch-Chineesche school te Bandoeng. — In hetzelfde nummer van dit blad wordt in herinnering gebracht, dat kinderen van Chineesche ouders in Ned.-Indië thans op de Hollandsch-Chineesche scholen op veel gemakkelijker wijze de Nederlandsche taal kunnen leeren dan vroeger, toen de gouvernementsschool voor hen vrijwel gesloten was.

Te Bandoeng schijnt echter een eenigszins andere toestand te bestaan. Dáár is het aantal Chineesche leerlingen op de Hollandsch-Chineesche school wat teruggeloopen, omdat die school alleen kinderen opneemt, die reeds met de Nederlandsche taal bekend zijn, terwijl de andere zich eerst moeten bekwamen op de Hollandsch-Chineesche Zendingsschool.

Deze twee onderwijsinstellingen sluiten zich wel bij elkander aan en in zooverre bestaat er geen bezwaar tegen deze regeling, doch de Chineesche ouders zouden toch niet gaarne zien, dat hunne kinderen het voorbeeld volgden van zoovele Inlandsche kinderen, die, eenmaal op de school van een zendeling zijnde, al spoedig onder diens invloed komen en dan tevens van godsdienst veranderen.

Volgens den schrijver zou dit voor de Chineesche kinderen zeer verkeerd zijn.

De opvoeding van den jeugdigen Keizer van China. Volgens een bericht in de **Perniagaän** van 5 April j.l. no. 77, zal dit jaar een begin worden gemaakt met de intellectueele opvoeding van den jeugdigen keizer van China, Z. M. S o a n T h o n g.

De Prins-Regent schijnt deze taak te willen opdragen aan:

a. den heer N g o - T e n g - H o n g, Oud-Gezant van Malakka afkomstig;

b. den heer L i - T i e n - L i n g, vroeger L i - S i m - L e n g, en Hoofdredacteur van het Chineesche blad de „Chinese Mail", dat te Hongkong verschijnt. Hij is tevens secretaris van den grooten raad te Peking en uitstekend bekend met de Engelsche taal. Hij genoot zijne opleiding op het Queen's College te Hongkong.

Van Vreemde Koloniën.

De internationale telegraaf commissie, te Parijs bijeengekomen, heeft de meening uitgesproken, dat een vermindering van 50% gewenscht is van het geldend bedrag voor telegrammen die over groote afstanden door onderzeesche kabels worden overgebracht, voor zooyer deze in gewonen vorm gesteld worden, dus zonder gebruik van codetermen. Pogingen zullen worden gedaan alle betrokken regeeringen tot instemming hiermede te bewegen.

BRITSCHE KOLONIËN.

O p d e c o n f e r e n t i e v a n m o e d e r l a n d e n o n d e r h o o r i g h e d e n te Londen is de vraag overwogen in hoever het wenschelijk en uitvoerbaar te achten is, meer zekerheid te geven voor handelswaarborgen, verleend in een deel van het rijk voor het geheele gebied. De uitspraak luidde ten voordeele van meer overeenstemming in de wettelijke regeling van het copierecht, patenten, handelsmerken en maatschappijen. Ook het onderwerp der gewichten, maten en munten kwam aan de orde. Werd in theorie voor aansluiting aan het decimale stelsel veel gevoeld, de regeering van het moederland durfde de invoering niet aan. Hierdoor zouden in den handel en in het gewoon verkeer te groote moeilijkheden ondervonden worden. De arme bevolking zou ook nadeel hebben bij de vermindering van de shilling van 12 op 10 pence. Ten slotte werd berust bij den bestaanden toestand.

***

D e v e i l i g h e i d v a n I n d i ë wordt, volgens een schrijven van Sir Ch. Crosthwaite in the Times (Weekly Edition 9 Juni), bedreigd door het voorstel van Lord Kitchener om de Inlandsche korpsen van het leger in Br.-Indië te verminderen.

Men weet dat dit voorstel verband houdt met de noodzakelijkheid om te bezuinigen nu in de toekomst de baten van opium-export naar China weldra gemist zullen worden.

Kitchener wil vermindering van het inlandsch element; vele kleine garnizoenen kunnen worden opgeheven, maar de overblijvende troepenmacht zal in groote garnizoenen worden bijeen gebracht, van waar zij, dank zij de verbeterde gemeenschapsmiddelen, in korten tijd een afdeeling daarheen kan zenden, waar dit noodig geoordeeld zal worden.

Werd alleen gevaar verwacht van de overzijde der grenzen, dan zou tegen dezen maatregel, meent Chrosthwaite, niet veel aan te voeren zijn. Maar grooter is het gevaar dat van binnen dreigt. Hiervoor wil Lord Kitchener elk gouvernement een eigen gewapende politiemacht doen onderhouden; deze kan nuttig zijn, maar zij is niet afdoende om de steeds hier en daar sluimerende geest tot oproer preventief in bedwang te houden of bij uiting repressief te bedwingen. Dergelijke politiekorpsen zijn minder goed geoefend en aangevoerd, zij bestaan meestal uit menschen uit de streek zelf. Te bedenken is ook, dat de spoorwegen niet overal beschikbaar zijn, en dat deze communicatie gemakkelijk te verbreken is.

***

Z u i d - A f r i k a. Op het jaarlijksche congres te Bloemfontein, voorgezeten door minister Fischer, waren Steyn, gen. Hertzog en gen. De Wet tegenwoordig.

Met betrekking tot 't inboorlingenvraagstuk bracht Steyn een opsomming van gebeurtenissen bij om aan te toonen hoe in de laatste 30 à 40 jaren de inboorlingen geleidelijk hun eerbied voor de blanken verloren hebben. De dagbladen zijn nu buiten zichzelf van verontwaardiging en zouden alle zwarten willen laten lijden voor de fout van enkelen. Hij ried het volk aan kalmte te bewaren. De eenige manier om het dreigend gevaar af te weren is de muur van respect weer op te trekken, die de Voortrekkers tusschen blank en zwart hadden opgericht. De oplossing is te krijgen door samenwerking van de twee blanke rassen, niet door een gelijkmaking van blank en zwart, die niet bestaat. Wel moet den inboorling de overtuiging geschonken worden, dat de Unie niet zijn vijand, maar zijn vriend en beschermer is.

***

De eerste postzending kwam in Engeland aan, die uit Victoria en Nieuw Zuid Wales brieven volgens het p e n n y p o s t z e g e l - t a r i e f overbracht. Dit geldt nu niet alleen voor het geheele Statenverbond van Australië, maar ook voor het verkeer van Australië met alle deelen van het Britsche rijk over geheel de wereld.

Nederland behield tot voor weinige jaren voor het verkeer met de eigen koloniën een hooger tarief dan met den vreemde, en nu blijft het voor het briefport i n zijn koloniën en m e t zijn koloniën nog veel duurder dan Groot Brittanië. Later zal men er ook ten onzent wel eens toe komen het voorbeeld te volgen.

FRANSCHE KOLONIËN.

D e p l a n n e n t o t r e o r g a n i s a t i e v a n h e t d e p a r t e m e n t v a n k o l o n i ë n, waarvan wij in het vorig Nr. spraken, zijn ternauwernood

bekend gemaakt, en reeds komt een oud ambtenaar in La Dép. Coloniale van 2 dezer uitvoerig betoogde bedenkingen daar tegen opperen.

Erkend worden de verdiensten der voorstellen van minister Messimy, waar deze de verdeeling tusschen uitvoering en algemeen beheer naar goede beginselen richten en aan het ministerie het juiste karakter geven van orgaan van hoogste leiding en contrôle. Maar als nadeelen van de plannen wordt o. a. op het volgende gewezen. Door het zelfstandig maken van de verschillende diensten, blijft geen plaats beschikbaar voor de directeuren, die aan het hoofd stonden van vereenigde dienstgroepen. Deze waren echter niet alleen voorbereiders van ministerieële beslissingen, zij waren bevoegd vele zaken van ondergeschikt belang af te doen, die gerust aan hun kennis en ondervinding overgelaten konden worden. De afdoening zal voortaan òf den minister zelf veel tijd in beslag nemen, òf aan ambtenaren, die er minder geschikt voor zijn, moeten worden overgelaten. Ook de vooruitzichten der ambtenaren aan het Dep. van Koloniën zullen veel ongunstiger worden, dan die aan andere departementen. De ministerieële beschikkingen zullen in het algemeen mede in aanzien dalen, wanneer de adviezen niet meer van „directeuren" afkomstig zijn.

Van meer gewicht acht de schrijver een ander bezwaar. Tusschen twee sectiën, ter regeling van den arbeid (secretariaat en personeel) zullen twee andere geschoven worden: 1e. algemeene wetgeving en rechtspraak, betreffende politieke-, sociale- en administratieve kwestiën: 2e algemeene wetgeving en rechtspraak betreffende economische vraagstukken.

Hier is het tegendeel van vereenvoudiging. Wel is de bedoeling de bemoeienis te beperken tot zaken van „algemeen belang", maar waar is het criterium ter onderscheiding van de algemeene- en de plaatselijke belangen. Deze diensten zullen zich het recht aanmatigen a l l e z a k e n in herziening te nemen. Zoo wordt met de eene hand aan vrijheid van handelen in de koloniën ontnomen wat met de andere gegeven was. Daar het laatste woord aan het centraal gezag toekomt, ziet schr. in deze nieuwe instelling een te niet doen van alle goede beweegredenen, die de minister tot zijn voorstellen van de centralisatie hebben geleid.

***

De gouverneur-generaal van Fr. Oost-Afrika heeft in een circulaire met bijzonderen klem het verbod herhaald, vroeger ook door voorgangers uitgevaardigd tegen h e t t o e l a t e n v a n a m b t e n a r e n a l s a a n v r a g e r s v a n c o n c e s s i ë n. Zij moeten niet geïnteresseerd worden in ondernemingen waarover zij als ambtenaar toezicht of bestuur hebben uit te oefenen, zij mogen als ambtenaar niet verlokt worden geen behoorlijk onderscheid te maken tusschen het belang van 't gouvernement en dat van hun persoon. Is in een streek geen gepaste woning te krijgen, dan kan het hiervoor noodige terrein worden aangevraagd, maar overigens moet ook het verkrijgen van het bezit van terrein, evenals het aanvragen van concessie voor alle ambtenaren afgewezen worden.

***

De pas afgetreden gouverneur-generaal van Indo-china A. W. K l o b u k o w s k i is benoemd tot „envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire" bij den koning van België, d. i. wat men pleegt te noemen: gezant te Brussel.

Zou de Nederlandsche staatskas niet wat ontlast kunnen worden, wanneer voor onzen gezantschapsdienst partij werd getrokken van daarvoor geschikte oud-hoogwaardigheidsbekleeders in de koloniën?

PORTUGEESCHE KOLONIËN.

De gouverneur van A n g o l a berichtte, dat de inwoners der districten Railunds, Bihe en Mohice in opstand zijn gekomen. Een militaire macht zal van Ben Quela en van Mozambique gezonden worden om de rust te herstellen.

BELGISCH KONGO.

In die deelen van Afrika's binnenlanden waar de Europeesche invloed zich nog weinig of niet heeft doen gelden, woekeren de oude s l a v e r n ij-t o e-s t a n d e n nog in den vorm van slavenhandel voort. In die waar de Westerlingen zich het meesterschap hebben weten te verwerven is groote verbetering gekomen, zoo acht het bestuur van het Belgisch Kongogebied den menschenhandel binnen zijn grenzen vrijwel uitgeroeid, maar daarmede is nog niet gezegd, dat er geen slaven meer zijn. Het tegendeel helaas is van algemeene bekendheid. Het Institut Solvay heeft als vijfde zijner koloniale studiën een brochure uitgegeven, getiteld: „vers la supression complète de l'esclavage au Congo Belge", waarin de schr., generaal Donny, na den toestand besproken en de middelen aangegeven te hebben, die tot de geheele afschaffing van de slavernij kunnen leiden, deze nog slechts in een verwijderd verschiet als zeker durft voorstellen. De slaven, welke nog tot de neger-maatschappij in Kongo behooren, worden niet meer als gewone koopwaar beschouwd, zij worden niet meer verkregen door menschenroof bij buurstammen, zij worden in het algemeen zelfs niet meer zoo behandeld en mishandeld als weleer gebruikelijk was; zij zijn meer in den toestand van onvrije bedienden, van lijfeigenen gekomen. Wie oppervlakkig het leven gade slaat dat deze onvrijen bij de hoofden en vrijen in de dorpen hebben, zal hen niet zoo beklagenswaardig achten als hij zich eerst had voorgesteld.

Maar wie vermag wat verder te zien, zal nog diep betreurenswaardige, erge en ergerlijke toestanden ontdekken. Generaal Donny geeft daar een kijk op, waarvan wij enkele punten weergeven.

Wanneer een dorp een aantal arbeiders moet leveren zijn daarvoor altijd slaven aangewezen: komen zij terug dan nemen hun meesters hun doorgaans het uitgekeerde loon af. Wordt een misdaad gepleegd en aan het hoofd van het dorp opgedragen den schuldigen te ontdekken, dan wordt bijna altijd een slaaf aangewezen, die niets met de daad te maken heeft gehad. Niettegenstaande het verbod komt het menscheneten nog, in het verborgene, voor bij verschillende stammen, de geofferden zijn altijd slaven. Hetzelfde geldt voor offers bij begrafenis-plechtigheden. Heeft een slaaf eenig bezit weten te verwerven, dan wordt hij in verdenking gebracht van eenig misdrijf, daarna aan de vergifproef onderworpen, die zijn schuld aanwijst en tevens zijn goederen doet confisceeren. Als werkkracht op waarde gehouden, zoolang de slaaf sterk en gezond is, houdt ook deze belangstelling op, wanneer hij zwak of oud wordt.

Hoe aan dezen toestand een einde te maken? Afschaffing in eens per decreet zou te zeer de samenleving het onderst boven zetten om de oplossing langs dien weg te zoeken. Voor den toestand de oogen sluiten en alleen tegen uitbreiding waken, zooals nu gedaan wordt, is ook niet te verdedigen. De schr. beveelt de volgende middelen aan om geleidelijk maar zeker tot de geheele afschaffing van deze menschonteerende instelling te komen: 1e. De meesters overreden tot vrijwillige vrijmaking en verzachting van het lot hunner slaven. 2e. Decreten, die als overgang verbetering brengen in de verhouding van slaaf tot meester, bijv. kinderen geboren na uitvaardiging van het decreet zijn vrij. 3e. Aanvragen voor vrijmaking moeten ingediend en door daarvoor aangewezen functionarissen behandeld kunnen worden. 4e. Uitkeeren van vergoeding door den staat aan den meester voor een vrijverklaarden slaaf. 5e. De staat moet den vrijgewordene aan een middel van bestaan helpen en er voor waken dat hij niet weer in slavernij komt. 6e. Opvoeding van slavenkinderen tot vrije menschen.

INGEZONDEN.

Vruchten van Java, Sumatra en de andere Indische eilanden.

In No. 22 van H e t K o l. W e e k b l. wordt gewezen op hetgeen Dr. J. C. C. V. Nooten uit Wageningen schrijft over de manier om tropische vruchten naar Nederland te zenden. Ik beaam zijn streven ten volle, te meer daar ik eenige jaren geleden, over het zelfde onderwerp iets in H e t K o l. W e e k b l a d schreef. Ik wees toen op het gemis aan voldoende energie in Holland, om op groote schaal stoomers met goed ingerichte koelkamers uit Insulinde naar Nederland te doen varen om de heerlijke vruchten van daar over te brengen. Thans herhaal ik mijn voorstel. Hoe heerlijk, wanneer versche ananassen, de vele soorten manggas en pisangs, mangistan, ramboetan, doekoes, pompelmoezen en de onovertroffen limau manis van het meer van Singkarah, konden worden aangevoerd. Niet alleen Holland maar België, Duitschland, Frankrijk zouden die vruchten in overvloed kunnen bekomen. Ik hoop, dat die tijd eenmaal komen zal. In Insulinde zal dan de teelt der vruchten op groote schaal en met zorg geschieden, en een voorname bron van inkomsten vormen.

Geen tolrechten of accijnsen, of hoe die middeleeuwsche praktijken mogen heeten, belemmeren dan de productie!

Zeist, 8 Juni 1911.

K. H. O. van BENNEKOM.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Door duisternis tot licht. Gedachten over en voor het Javaansche volk.

Onder dezen titel heeft Mr. J. H. Abendanon een reeks van brieven van wijlen Raden Adjeng Kartini,

de hoogbegaafde dochter van wijlen den Regent van Japara, R. M. A. Sosroningrat, het licht doen zien, welke tusschen de jaren 1899 en 1904 door haar geschreven werden aan verschillende personen van het Europeesche gedeelte van Grooter Nederland.

Deze brieven leggen getuigenis af van de buitengewone diepte van denken en gevoelen van de jeugdige verlichte schrijfster, wier eenig oogmerk was, te streven naar opheffing en ontwikkeling van het Javaansche volk in het algemeen, en van de Javaansche vrouw in het bijzonder.

Helaas werd R. A. Kartini te vroeg uit dit leven weggerukt. Na een gelukkige echtvereeniging van even een jaar met den Regent van Rembang, overleed zij vier dagen na de geboorte van een zoon, den 17en September 1904, op den leeftijd van slechts 25 jaar.

Mr. A. die, evenals zijn echtgenoote, in nauwe relatie tot Kartini en haar naaste betrekkingen heeft gestaan, schrijft aan het slot van zijn Inleiding tot de brieven:

„Gezegend zal haar naam blijven onder de Javanen en de andere volkeren van den Archipel, voor wie zij is geweest als de rozenvingerige Aurora, wijzende uit de duisternis naar het morgenlicht van den vooruitgang, die alleen te verkrijgen is door verheffing van geest en gemoed.

Gezegend zal haar naam ook zijn onder 't blanke ras, dat zij door haar denkbeelden nader heeft gebracht tot het hare."

Aangezien nader op den inhoud van het mooie boek zal worden teruggekomen, worde hier thans alleen nog gewezen op het doel dat de uitgave beoogt, n.l.:

„Het wekken van sympathie, het verkrijgen van veler medewerking tot oprichting van eene kost- en dagschool voor dochters van Inlandsche hoofden, zooals de schrijfster zich die gedacht had; voorloopig op kleine schaal, langzaam zich uitbreidend door eigen kracht. Alles wat mij (dat is Mr. Abendanon) door den uitgever wordt uitgekeerd, is bestemd voor de Raden Adjeng Kartini-school, waarvan reeds de eerste steen gelegd is."

Overigens is het de bedoeling van Mr. A. om eenige dames uit te noodigen tot het vormen van eene commissie, die zich wil belasten met het bijeenbrengen van verdere fondsen tot stichting van de school in een nader te bepalen, gezonde plaats in Midden-Java. Hij hoopt, dat bij het door particulieren bijeengebrachte, de Regeering bereid zal worden bevonden een subsidie te voegen.

Prof. Dr. Wilken verdedigd.

Van den schrijver, Mr. F. D. van Ossenbruggen, ontvingen wij in dank een brochure, getiteld: „Mr. G. D. Willinck over Prof. Dr. G. A. Wilken", naar aanleiding van Mr. Willinck's geschrift „Het rechtsleven bij de Minangkabausche Maleiers".

Het hindert Mr. van Ossenbruggen, dat Mr. W. bij de bestrijding van Wilken's geleerde theorieën niet den vorm heeft gekozen, waaruit de eerbied voor 's meesters genie blijkt, ook omdat een onoordeelkundig lezer daardoor den schrijver van „Het rechtsleven" „bijna even ver boven Wilken's genie verheven zou kunnen achten, als hij in werkelijkheid daar beneden staat."

Bovendien is Mr. v. O. het met de bestrijding van Wilken's opvattingen door Mr. W. gansch niet eens en toont hij met verschillende voorbeelden aan dat „Mr. Willinck op het gebied van vergelijkende rechtswetenschap zooal niet een volslagen leek, dan toch een hoogst middelmatig dilettant is."

De schrijver eindigt: „Laat Mr. Willinck er voortaan aan indachtig zijn, dat een doode als Wilken onsterfelijk is, [illegible], eenmaal vernomen, nog zéér, zéér langen tijd doorklinken, helder en zuiver door alle wanklanken heen, forsch en krachtig daarboven uit!"

Van belang achten wij de aanteekening (in een noot) door Mr. v. O. dat een complete uitgave van Wilken's in tal van geschriften verspreide geschriften, in bewerking is en binnenkort zal verschijnen.

De haven van Curaçao.

De Ingenieur van 10 Juni bevat het verslag van de voordracht van den heer O. C. A. van Lidth de Jeude, gehouden in de vergadering van het Kon. Institut van Ingenieurs, den 4en Maart 1911, over het onderwerp: De haven van Curaçao.

Eenigen tijd geleden werd aan de H.H. v. L. d. J., Everts en Meesters een opdracht gegeven in verband met de haven van Willemstad, n.l. het onderzoeken van plaatselijke toestanden aldaar en de voor het havenproject noodige gegevens te verzamelen. De resultaten dier onderzoekingen zijn bereids gepubliceerd in een rapport, bevattende: A. Beschrijving van den bestaanden toestand; B. Mededeelingen betreffende den te verwachten toestand. C. Beschrijving der uit te voeren werken; D. Mededeelingen betreffende de uitvoering en E. Economische beschouwingen. Deze indeeling volgde de heer De Jeude ook bij zijn voordracht, waarop een interessant deskundig debat volgde, terwijl aan het slot de president, Prof. Kraus, de hoop uitsprak, dat het door den heer de J. ontworpen havenplan ook practische resultaten zal mogen hebben.

Verbeterde toestanden op Soemba.

In het jongste Nr. van de Macedoniër vertelt zendeling D. K. Wielenga, die reeds jaren lang onder de Soembaneezen arbeidt, het een en ander over het reizen op het eiland Soemba en de verbeterde toestanden in de laatste jaren aldaar. Dank zij het optreden van het gouvernement is alles daar als met een tooverslag veranderd.

Zeker, zegt de schr., er zijn nog wel enkele „roofridders" die den goeden ouden tijd betreuren, maar bijna algemeen is men tevreden en blijde. Niet dat een Soembanees als met „tooverslag" een braaf mensch is geworden. Zeer zeker verheugt hij zich in de nieuwe toestanden, maar niet uit „ethische motieven". Een Soembanees is als ieder mensch in het diepst van zijn verdorven hart een „egoist". Wat brengt het meeste voordeel, dat is de kwestie! En nu is „orde" meer bevorderlijk voor welvaart, dan de vroegere wanorde. Zeker, er wordt nog wel eens een paard gestolen, een slaaf verkocht, een mensch vermoord, maar het is toch geen vergelijk met vroeger.

Typeerend is het wat Oemboe Karai (radja) van Membora den schr. vertelde. Hij was een der geweldigen uit de dagen van ouds maar is, sedert hij een boete van tien mille betaalde, als straf voor zijn verzet tegen de Compagnie, in een paar jaar weer even rijk geworden als ooit te voren. Terwijl hij vroeger op een jaarlijksch verlies kon rekenen van 30 à 40 paarden, welke hem ontstolen werden en waardoor zijn in het veld losloopende kudden telkens als het ware gedesorganiseerd werden, gaat nu de voortteling ongestoord verder.

In hetzelfde Nr. geeft D. Bakker nog: Enkele opmerkingen over de opleiding tot den missionairen dienst, waaraan Ds. H. Dijkstra een naschrift toevoegt.

Winkler Prins' Geïllustreerde Encyclopædie.

Van den 3en, onder hoofdredactie van H. Zondermann, geheel om- en bijgewerkten druk van Winkler Prins' Encyclopaedie, is weder een deel (het 14de) verschenen (Rijkskanselier-Taglioni). Bij de doorbladering troffen wij eenige artikelen aan met betrekking op Indië, als Rijst, Semarang, Slavernij, Soemba, Soembawa, Soerabaja, Soerakarta, Suriname enz. Uit den aard der zaak zijn deze artikelen (met uitzondering van „Suriname" natuurlijk) veel beknopter dan de betrekkelijke in de bekende Encyclopedie van Ned.-Indië, die bovendien de goede gewoonte had de bronnen te noemen waaruit werd geput.

Het opium-vraagstuk.

In het Juni-nummer van de Vragen van den Dag behandelt de heer M. van Heekeren in bijzonderheden het zoo vaak besproken „opiumvraagstuk", dat een nieuwe phase is ingetreden, toen in 1909 op initiatief van de regeering der Vereenigde Staten een internationale commissie te Shanghai werd bijeengeroepen, om te beraadslagen over hetgeen inzake het opiumverbruik te doen stond.

Wij moeten ons bepalen tot de conclusiën die de schrijver uit zijn belangrijke beschouwingen trekt, welke in hoofdzaak luiden:

Het opiumverbruik wijst op indolentie, als uitvloeisel, hetzij van natuurlijken aanleg — bij de Aziatische volkeren — hetzij van degeneratie — bij de Westersche of daarmede gelijkstaande meer actieve volkeren.

Een absoluut verbod op het verbruik van opium behoort thans tot de onmogelijkheden en is voor de landen, waar het gebruik tot een volksgewoonte is geworden ook niet wenschelijk uit hoofde van den veel meer schadelijken invloed, dien andere genotmiddelen op de in die landen nog veelal in een staat van kindsheid verkeerende volkeren zouden uitoefenen, die nu reeds, waar dwang wordt gebezigd om het opiumverbruik af te schaffen of te beperken, tot alcohol, morphine of cocaïne hun toevlucht namen, en, zoo deze hun ook worden onthouden, weer tot iets anders zullen overgaan, dat de vindingrijke Westerling hun biedt.

Om gelijke redenen moet het stelsel, dat streeft naar een algeheel verbod binnen een bepaalden termijn worden afgekeurd.

Evenwel is wenschelijk: Geleidelijke vermindering van het opium-gebruik in die landen, waar het inheemsch is, door contrôle op den verkoop, maar

vooral door volksontwikkeling, waarbij het particulier initiatief door oordeelkundige volksvoorlichting nuttige diensten zou kunnen bewijzen.

Teysmannia.

Inhoud van No. 4 van den 22en jaargang: Eenige productiecijfers der oudste Ledgeriana's op Java, door P. van Leersum. — Het rekenen voor den kweeker en den fokker, door A. J. Koens. — Bemestingsproeven in theetuinen, genomen in overleg met het Landbouw-bureau van het Kali-Syndicaat, door R. von Nordheim. — Een en ander over vischteelt in zoet water, door dr. J. C. Koningsberger.— Bemestingsproeven door dr. A. W. K. de Jong. — Boekbespreking. — Sprokkelingen uit nieuwe publicaties: Report on the botanic station etc., Dominica. — Zwavelkoolstof als grondverbeteraar. — De stikstofvermeerdering in den bodem. — Een overblijvende rijstsoort.

De Indische Mercuur.

No. 23 bevat de door den heer P. J. van Houten uitgesproken rede, ter gelegenheid der onthulling van het Greshoff-gedenkteeken, op den 27en Mei j.l. in het Koloniaal Museum te Haarlem. Opnieuw schetste de heer v. H. de groote verdiensten van wijlen Greshoff, meer in het bijzonder ten opzichte van het Koloniaal Museum, waarvan de overledene geruimen tijd directeur was.

H. C. Prinsen Geerligs vervolgt zijne beschouwing over de Geschiedenis van de wetgeving op de suiker in de verschillende productielanden en haar invloed op de suikerproductie en -consumptie (II. Duitschland).

Dr. J. C. C. W. van Nooten bespreekt in waardeerende bewoordingen de oprichting hier te lande van een Koloniale Landbouwschool (waaraan de Eerste Kamer eerstdaags hare goedkeuring hoogstwaarschijnlijk niet zal onthouden), welke volgens hem, goed ingericht zijnde, zal voorzien in eene behoefte, waaraan tot nu toe niet voldoende de aandacht was geschonken, n.l. om jongelieden met gewone verstandelijke ontwikkeling, reeds op jeugdigen leeftijd op te leiden voor een nuttig, werkzaam leven in de tropen.

Van de overige bijdragen van dit Mercuur-nummer noemen we nog: Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan. Referaat, door P. Hondius Jr. — Solosche Landhuurdersvereeniging (Verslag der vergadering van 24 April j.l. waarin we o.m. lezen, dat de vereeniging een bedrag van *f* 500 heeft beschikbaar gesteld voor de z.g.n. „Treub-hulde", waarmede in de eerste plaats bedoeld wordt een laboratorium voor vreemdelingen, die tijdelijk voor botanische studiën te Buitenzorg vertoeven). — Economisch overzicht van Suriname (Uit de rede van Gouverneur Fock). — Kultuurberichten (Grondhuurprijzen bij de suikerindustrie. — Uitgifte van grond in de Buitenbezittingen. — Djeloetoeng-concessies in Ned.-Indië, door J. G. Schlimmer). Kleine mededeelingen (Het Koloniaal Museum. — Vezelcongres te Soerabaja. Enz.). — Financieële berichten en Verslagen, zoomede de overige wekelijksche vaste rubrieken.

Weekblad voor Indië.

No. 3 bevat de volgende bijdragen: Iets over de „padvinders", door L. v. W. — Indische oudgasttypen, door Gabriël. — De quarantaine-inrichtingen te Lawang en Pogadji (met afb.). — The lovely house" (met afb.), door A. J. de Kruyff. — In het Bijblad voor Dames: Hoe moeders haar kinderen kunnen bezighouden (vervolg).

***

Tenslotte zij de aandacht gevestigd op een tweetal taalkubndige publicaties van recenten datum, n.l.: **Oefeningen** in het Javaansch, door H. C. Humme. Omgewerkt en vermeerderd door A. H. J. G. Walbeehm (Leiden, E. J. Brill); en

Maleische taal. Overzicht van de grammatica, door C. Spat. Tweede, omgewerkte druk. (Breda, Kon. Militaire Academie).

Leeszaal HEULSTRAAT 17.
DEN HAAG.

Opgave van dagbladen and tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Vereeniging „Moederland en Koloniën" Jaarverslag en Voordracht van den heer W. J. M. Michielsen.

Le contract de travail dans les colonies asiatiques, par E. Moresco.

Pittoresque Java, uitgegeven door het Toeristenbureau te Weltevreden (Batavia).

Vier nos. „Boeken waar je wat aan hebt", onder redactie van de heeren S. K. Bakker, Dr. E. C. Hooykaas en Dr. H. Schim en van der Loeff.

Overdruk uit „De Tijdspiegel" „De Heldendaad van Lebak", door Jhr. W. H. W. de Kock.

Verslag van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Soerabaja over het jaar 1910.

Djeloetoeng-zaken, door Mr. H. 's Jacob.

Overdruk uit het negende jaarboek MCMXI van de vereeniging „Amstelodamum". „Een Amsterdammer als pionier op Bali (Emanuel Rodenburg, 1597—1601), door J. F. L. de Balbian Verster".

Het transport en verkeer, tijdschrift gewijd aan de belangen bij de scheepvaart, het spoorweg-, post-, telegraaf- en telwezen enz., onder redactie van A. Verkerk.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 17 Mei 1911;
De Locomotief t/m 16 idem;
Het Soer. Handelsblad idem;
De Sumatrapost t/m 19 idem;
De Sumatrabode t/m 18 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 18 idem;
De Ind. Mercuur no. 24;
Kort verslag verg. Tweede Kamer S.-G.;
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;
De Banier no. 19;
Weekblad voor Indië no. 4;
Bandera Wolanda no. 79.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING der Vereeniging „Oost en West" op Zaterdag 8 Juli a.s. ten 2½ uur nam. te 's-Gravenhage, in het gebouw van de afdeeling aldaar, Laan van Meerdervoort 187.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen der vorige vergadering (Zie Koloniaal Weekblad 14 Juli 1910 no. 28).
3. Verslag van de Vereeniging over het jaar 1910 (Zie Koloniaal Weekblad 1911, nos. 5, 6, 8 en 11).
4. Rekening en Verantwoording van het geldelijk beheer (zie blz. 1).
5. Jaarverslag Informatiebureau (Zie Koloniaal Weekblad 1911 no. 16).
6. Idem Studiecommissie (Zie Kol. Weekbl. 1911 no. 16).
7. Voorziening in de vacatures van het Hoofdbestuur. — Aan de beurt van aftreding zijn de navolgende dames en heeren a. Amsterdam, Th. Almerood; b. Apeldoorn, T. Gerdes Oosterbeek; c. Arnhem, L. A. H. Lamie; d. 's-Gravenhage, Mevr. M. ten Bosch—Bosscher, A. B. J. Prakken; e. Leiden, Prof. Mr. J. E. Heeres.
   De candidaten van het Hoofdbestuur zijn: a. Amsterdam, Th. Almerood en C. de Vries; b. Apeldoorn, T. Gerdes Oosterbeek en J. T. Visser; c. Arnhem, L. A. H. Lamie en H. J. Bauman; d. 's-Gravenhage, Mevr. M. ten Bosch Bosscher en Mej. Maarsche. A. B. J. Prakken en L. Th. Schneider; e. Leiden, nog in behandeling.
8. Benoeming der Commissie tot onderzoek der Rekening en Verantwoording.
9. Begrooting 1912;
10. Onderwerpen voorgebracht door de afdeelingen.
11. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, Secretaris.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat jaarlijks, in de maand Augustus, een examen zal worden afgenomen van hen, die wenschen aangesteld te worden tot klerk bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië.

Bij dat examen worden als eischen gesteld:

a. vlug, duidelijk en net schrift;

b. kennis van de Nederlandsche taal, o. a. blijkende uit een opstel over een gegeven onderwerp in goeden stijl, zonder taalfouten en van degelijken inhoud;

c. kennis van de Fransche taal, waarin de candidaten zich op eene goed verstaanbare wijze, mondeling en schriftelijk, moeten kunnen uitdrukken, terwijl zij een prozastuk uit het Nederlandsch in het Fransch moeten kunnen overbrengen zonder grove taalfouten; ook moeten zij de voornaamste taalregels kennen;

d. bekendheid met de Duitsche en Engelsche taal; De candidaten moeten uit die talen een opstel of fragment, schriftelijk en mondeling, in het Nederlandsch kunnen overbrengen en voorts het bewijs leveren, dat zij de voornaamste taalregels kennen;

e. aardrijkskunde, in de eerste plaats van Nederlandsch-Indië en verder in het bijzonder van Nederland en in het algemeen van de verschillende landen van Europa en van andere werelddeelen. Gemeenzaamheid wordt gevorderd met het gebruik van landkaarten, waarop de candidaten met gemak den loop der rivieren en de ligging van voorname plaatsen behooren te kunnen aanwijzen;

f. de beginselen der rekenkunde; kennis van de leer en de toepassing der evenredigheden, van die der gewone en tiendeelige breuken, alsmede grondige kennis van het tientallig stelsel van maten en gewichten.

Zij, die bewijzen kunnen overleggen van bekendheid met de behandeling van telegraaftoestellen, zullen de voorkeur genieten.

Zij, die tot het in dit jaar af te nemen examen wenschen te worden toegelaten, moeten zich bij gezegeld request aanmelden bij het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

1. een uittreksel uit hunne geboorteakte, ten blijke dat zij op 1 Augustus 1911 den leeftijd van 18 jaar bereikt en dien van 23 jaar niet overschreden hebben;

2. een door of namens den burgemeester hunner woonplaats afgegeven bewijs van goed maatschappelijk gedrag;

3. een bewijs, dat zij hebben voldaan aan de verplichtingen, die uit de wet op de nationale militie voor hen zijn voortgevloeid.

Voor hen, die bewijzen kunnen overleggen van bedrevenheid in de bediening van Morse- of Sounder-toestellen geldt de bovenbedoelde leeftijdsgrens niet.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië worden gesteld, zijn benoembaar tot klerk bij den post-, telegraaf- en telephoondienst daar te lande.

Aan die betrekking is verbonden een aanvangstraktement van *f* 125 (eenhonderd vijf en twintig gulden) 's maands, hetwelk naar verdienste tot *f* 200 (tweehonderd gulden) 's maands kan klimmen.

Het aanvangstraktement wordt intusschen reeds dadelijk verhoogd met *f* 5 (vijf gulden) des maands voor elk jaar in Nederland bij den dienst der posterijen en telegraphie doorgebracht en eveneens met *f* 5 's maands voor elk radicaal tot zelfstandige bediening van Sounder-, Morse- en Recordertoestel, met dien verstande, dat het in geen geval meer zal bedragen dan *f* 200 (tweehonderd gulden) 's maands.

Een inkomen van *f* 150 's maands brengt mede den titel van commies van derde klasse.

Benoembaarheid tot commies der 2e klasse wordt verkregen door één examen, waarvoor een cursus kan worden gevolgd.

Ook de benoembaarheid tot commies der 1e klasse en hoogere rangen hangt af van een examen.

De programma's dier examens zijn bij het Dept. van Koloniën, afd. D., verkrijgbaar.

De inspecteurs worden bij keuze benoemd.

De bezoldiging van de commiezen der 2e klasse bedraagt *f* 150 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen van *f* 25 's maands, alzoo tot een maximum van *f* 300 's maands.

De commiezen der 1e klasse genieten een maandelijksche bezoldiging van *f* 350.

De commiezen der 2e en 3e klasse, die met het beheer van een kantoor belast worden, genieten bovendien *f* 20 's maands toelage, zoolang zij minder dan *f* 200 's maands als traktement genieten, welke toelage behouden blijft, na verhooging van het traktement, als de titularis met het beheer van hetzelfde kantoor belast blijft.

De commiezen der 2e en 3e klasse kunnen resp. worden aangewezen als kantoorchef der 4e en 5e kl. op het aan hun rang als commies verbonden traktement en onder genot van huisvesting voor rekening van den lande of indemniteit voor huishuur ten bedrage van *f* 50 's maands voor de kantoorchefs der 4e en van *f* 60 's maands voor die der 3e kl.

De bij de spoorwegpostkantoren werkzaam gestelde commiezen genieten voor elken dag of onderdeel van een dag waarop zij in den trein hun dienst verrichten een daggeld van *f* 6 en de klerken van *f* 3.

De op het hoofdbureau van den post-, telegraaf- en telephoondienst werkzaam gestelde kantoorchefs en commiezen, zoomede de bij de hoofdkantoren gedetacheerde kantoorchefs der 1e en 2e kl., genieten boven hunne vaste bezoldiging eene toelage van:

f 75 's maands voor een kantoorchef der 1e kl.;
f 60 's maands voor een kantoorchef der 2e kl.;
f 50 's maands voor een commies der 1e kl.;
f 30 's maands voor een commies der 2e kl.

De commiezen verkrijgen eerst aanspraak op deze toelage, nadat zij drie jaren in den door hen bekleeden rang gediend hebben.

De bezoldiging van de kantoorchefs der 2e klasse bedraagt *f* 400 's maands; die van kantoorchefs der 1e klasse *f* 475 's maands en die van de hoofdkantoorchefs naar mate van de standplaats *f* 550, *f* 625 en *f* 700 's maands. Bij gebreke van een gouvernementswoning genieten de kantoorchefs der 2e klasse een huishuurindemniteit van *f* 75 's maands, de kantoorchefs der 1e kl. en hoofdkantoorchefs *f* 100 's m.

Bij de inspectie bedraagt de bezoldiging:

adjunct-inspecteurs *f* 250 tot *f* 350 's maands, het maximum te bereiken door twee jaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands; zij worden bij goede plichtsbetrachting en geschiktheid, na een jaar dienst op het maximum van *f* 350 's maands, bevorderd tot inspecteur;

inspecteur *f* 400 tot *f* 1000 's maands, te bereiken door zes driejaarlijksche verhoogingen van *f* 100 's maands.

De inspecteurs op *f* 400 t/m *f* 600 heeten inspecteur der 3e, die op *f* 700 t/m *f* 800 inspecteur der 2e en die op *f* 900 t/m *f* 1000 inspecteur der 1e kl.

De benoeming tot een betrekking, waaraan periodieke traktementsverhoogingen verbonden zijn, geschiedt in den regel op het minimum traktement. Heeft de benoemde in een vorige betrekking een bezoldiging genoten gelijkstaande met of hooger dan het minimum, dan wordt de tijd gedurende welken hij in de vorige betrekking die bezoldiging genoten heeft, voor het toekennen der verhoogingen medegeteld.

Bij buitengewone geschiktheid, alsook wegens het met goed gevolg afleggen van het examen voor commies der 1e klasse vóór dat de leeftijd van 25 jaar bereikt is, een en ander bij uitmuntende plichtsbetrachting, kunnen de aan eene betrekking verbonden traktementsverhoogingen worden toegekend vóór het verstrijken van den daarvoor gestelden termijn.

Op pensioen wordt aanspraak verkregen bij eervol ontslag na een voor Indisch burgerlijk pensioen geldigen diensttijd van 20 jaren, en het pensioen bedraagt dan ¼ van de hoogste gedurende 2 jaren genoten bezoldiging. Voor elk jaar langer dienst tot een maximum van 30 jaren, wordt het pensioen voor 20 jaren dienst met 1/20 verhoogd, tot een maximum bij 30 jaren dienst van 3/8 van het hoogste gedurende 2 jaren genoten traktement, als dit niet hooger dan *f* 1000 's maands is. Onder den voor Indisch pensioen geldigen diensttijd telt Nederl. diensttijd, die geldig zou zijn voor Ned. pensioen, voor de helft mee.

Ten behoeve van de pensioenen wordt 2 % betaald over de bezoldiging, genoten gedurende den tijd die voor de helft voor pensioen in aanmerking komt.

De gewone contributie aan het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, waaruit, behalve onderstaand aan weezen, een pensioen aan de weduwen van die ambtenaren wordt toegelegd, gelijkstaande met 16 % van de hoogste gedurende twee jaren genoten bezoldiging, waarover gecontribueerd werd, bedraagt thans 5 %. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden één maand traktement. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in 12 maandelijksche termijnen.

Een contributie ineens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd van de echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaren bedraagt.

Overtocht als gouvernementspassagier der 2e kl. c.q. met wettig gezin, wordt verleend aan hen, die een aanvangstraktement zullen genieten van *f* 150 's maands of meer en in de 3e klasse aan hen wier aanvangstraktement minder dan *f* 150 's maands zal bedragen.

Vrouwelijk ambtelijk personeel wordt ook bij een aanvangstraktement van minder dan *f* 150 in de 2e klasse overgevoerd.

Verder is aan de uitzending verbonden:

a. een gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 750 en

b. een voorloopig traktement van *f* 75 's maands.

Het voorloopig traktement gaat in met den dag van inscheping naar Batavia en duurt voort totdat in Indië het activiteitstraktement ingaat.

Geene uitzending heeft plaats dan nadat bij onderzoek door de te 's-Gravenhage gevestigde geneeskundige commissie van het Dept. van Koloniën gebleken is van physieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Elk der uit te zenden personen moet zich schriftelijk verbinden om de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve uit de Indische begrooting worden voldaan wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Batavia, onverwijld terug te betalen, wanneer hij niet binnen den hem aan te wijzen ter-

mijn naar Indië vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt of wel binnen vijf jaren na aankomst op Java uit 's lands dienst ontslagen wordt om andere reden dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering).

(Ned. Staatscourant van 9 Juni 1911, No. 133.)

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 12 Mei 1911. No. 38.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan de onderwijzers W. G. Reinking en E. J. van Dijk; aan den ambtenaar op wachtgeld J. F. O. Lange en den hoofdkantoorchef J. Ph. J. Cabri

Ontslagen: op verzoek eervol de ambtenaar der in- en uitvoerrechten K. P. A. J. van Horck; de hulponderwijzeres Mej. C. M. de Jongh; de klerk B. H. den Broeder; de commies Th. C. Dassen.

Benoemd: tot officier van justitie bij den R. v. J. te Batavia Mr. L. J. Dijkstra; tot onderwijzer 1e kl. J. A. Knoop; tot commies te Palembang E. D. L. Verwoord; tot ass.-resident van Kediri H. J. Heijting; van Bodjonegoro E. W. H. Doeve; tot Secretaris te Makassar C. Poortman; tot ass.-resident van Deli en Serdang S. van der Plas; tot controleur W. E. Scheurer, A. Sangster, M. J. J. Treur en A. F. Lens; tot telegrafist 1e kl. J. C van Oostveen.

Belast met de waarneming der betrekking van ass. resident ter Oostkust van Sumatra J. W. J. Wellan.

Benoemd: tot tijdelijk civiel gezaghebber in de res. Timor en Onderh. J. C. van Leeuwen.

Geplaatst: in de residentie Tapanoeli de controleur Th. H. A. van der Ven; in de res. Bali en Lombok de idem L. M. F. Plate.

Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzeres Mej. J. L. Laurens en de onderwijzer A. Sep.

Overgeplaatst: naar Magelang de onderwijzer J. van Boekhout.

Benoemd: tot hulponderwijzeres te Kediri Mej. H. C. van Bloemen Waanders; te Benkoelen M. Thesingh; te Sidoardjo C. J. A. Swaab; te Djombang C. W. Süverkropp.

Benoemd: tot opzichter B. O. W., G. J. H. Koen, J. J. H. Nagel; tot architect Th. C. H. J. Vogelenzang; tot ingenieur A. A. Meyers.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de luit.-kolonel der artillerie G. Engelberts, onder toekenning van den titulairen rang van kolonel.

Bevorderd: tot kapitein der infanterie T. A. M. Willemse, J. W. Ebbink, J. G. de Greef, C. A. Ruempol, A. T. Hoff, S. D. Kramers, H. C. Gerritsen, E. C. Brusse, B. G. S. Schregardus en G. L. N. Britt.

Uit de Javasche Courant van 16 Mei 1911. No. 39.

Civiel Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den ambtenaar C. M. A. Numes.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerken H. C. Lidde en E. P. Soumokil; de commies W. A. J. Reiger; de klerken Mej. A. Walbeehm en A. M. W. P. Thijssen; de adjunct-griffier J. Th. Steevensz.

Benoemd: tot predikant te Makassar R. W. F. Kijftenbelt; te Semarang A. Hagedoorn; tot commies te Bondowoso V. A. M. du Pui; te Djember J. v. Dalm; tot ass.-resident van Tegal K. Peereboom; tot 1en commies A. Engers; tot hoofdkantoorchef G. Ch. P. Th. Brunet de Rochebrune; tot kantoorchef 1e kl. W. A. F. Y. T. Hillebrandt en W. Loderichs; tot idem 2e kl. Jhr. F. Goldman en J. W. Bakker; tot commies 1e kl. A. W. Ros.

Belast: met de waarneming der betrekking van hoofdkantoorchef J. H. G. F. Keydeniers; van commies 1e kl. G. G. A. Westhoff en W. F. Ehrencron.

Geplaatst: in de res. Madoera de contr. M. J. J. Treur; in Cheribon A. F. Lens.

Overgeplaatst: naar Soemenep de onderwijzer J. A. Knoop.

Benoemd: tot onderwijzer te Tjibadak L. Elsbach; tot 1e klerk te Soerabaja Ch. H. Severien; te Soerakarta J. O. de Bell.

Militair Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den off. van gezondh. Dr. G. P. Uthermöhlen.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. T. H. Wefers Bettink.

Benoemd: tot bat. adjudant de 1e luit. B. G. S. Schregardus.

Geplaatst: bij het 11e bat. de 2e luit. A. W. Allirol: bij het 7e de idem G. W. Hemmes.

Overgeplaatst: bij het 3e garn. bat. van Atjeh de 1e luit.-adj. B. G. S. Schregardus; naar Koeta Radja de 1e luit. W. de Vos tot Nederveen Cappel; naar Batavia de 1e luit. G. A. Scheffer; bij het garn. bat. der Z. en O. afd. van Borneo de kapitein M. T. Velsing; naar Soerabaja de onderluit. J. Kippe; naar Batavia de 1e luit.-kwartierm. M. A. Hoekman; naar Makassar de 2e luit.-kwartiermeester A. J. de Haan; naar Batavia de 1e luit.-kwartiermeester J. R. Pronk.

Ingetrokken: de overplaatsing naar Padang van den 1en luit.-magazijnmeester J. A. M. Lucas.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage, — Maleisch, Javaansch, Soendasch, Atjehsch — gediplomeerd.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage, — Javaansch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f ....

NAAM: ....   WOONPLAATS: ....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

....

Handteekening: *Woonplaats:*

....

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „*Oost en West*", **Heulstraat 17, Den Haag,** zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1911.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,** door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, **Lange Voorhout 9, Den Haag,** zijn verkrijgbaar gesteld:

a. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 56.**

- Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.
- Twee Dames voor het maken van uitzetten.
- Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.
- Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.
- Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.
- Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.
- Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.
- Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.
- Zes dames en één heer voor pianolessen.
- Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.
- Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.
- Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.
- Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.
- Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.
- Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.
- Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.
- Eene Dame voor zanglessen.
- Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.
- Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.
- Onmiddellijk beschikbaar vier Zee-baboes en een Christen negermeisje voor de reis naar Indië.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.